

ØKOKRIM

Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av
økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

Det Kongelige Kultur- og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
2004/00805 KU/KU2 CKN:kdp 171/2006

Vår referanse

Vår dato
2. juni 2006

HØRING OM UTKAST TIL FORSKRIFT OM FORBUD MOT UTFØRSEL OG INNFØRSEL AV KULTURGJENSTANDER OG FORSKRIFT OM TILBAKELEVERING AV STJÅLNE OG ULOVLIG UTFØRTE KULTURGJENSTANDER.

Det vises til Kultur- og kirkedepartementets brev av 20. mars 2006 med vedlegg om høring om utkast til forskrift om forbud mot utførsel og innførsel av kulturgjenstander og forskrift av stjålne og ulovlig utførte kulturgjenstander.

Innledning

ØKOKRIM slutter seg i det vesentligste til hovedtrekkene i departementets forslag, men en har enkelte bemerkninger til forslagene til endringene i forskrift om forbud mot utførsel og innførsel av kulturgjenstander.

ØKOKRIM mener det parallelt med forskriftsendringene bør etableres samarbeidsrutiner mellom de offentlige etater som har oppgaver etter forskriften. Nedbygging av etatsgrenser til fordel for mer effektivt samarbeid har lenge vært anbefalt fra ulike internasjonale organisasjoner. ØKOKRIM mener det vil være viktig for praktiseringen av det nye regelverket, bl.a. for å forhindre eksport og import av stjålne gjenstander.

Kapittel I

Når det gjelder utkastets § 1 – formålsbestemmelsen – synes det noe uklart med hensyn til hva forbudet retter seg mot. Eksisterende forskrift om forbud mot utførsel av kulturminner, presiserer at denne begrenser seg til å omfatte ”norsk kulturarv”. Departementet anmodes å vurdere muligheten for en konkretisering i den nye forskriften ved at eksporten og importen omfatter alle typer kulturgjenstander uavhengig av opprinnelse samt at dokumentasjonen og kunnskapen er begrenset til gjenstander med norsk opphav. Dette ansees også å være mest i samsvar med UNESCO-konvensjonen.

ØKOKRIM foreslår videre å knytte begrepet ”ulovlig omsetning” sammen med ”ulovlig eksport og import”. Utkastets § 1 vil omfatte alle typer ulovlig omsetning uten at vi kan se dette som hensikten med forskriften.

På denne bakgrunn foreslår ØKOKRIM følgende ordlyd i § 1:

Formålet med forskriften er å hindre ulovlig omsetningen av kulturgjenstander ved å beskytte disse mot ulovlig eksport og import. Forskriften skal bidra til å sikre dokumentasjon og kunnskap om kulturgjenstander som tillates ført ut av Norge.

Kapittel II

I utkastets § 4 forslås krav til detaljbeskrivelsen av kulturgjenstander som skal fremgå av fastsatt søknadsskjema. ØKOKRIM er i hovedsak enig i dette. I politiets arbeid med en eventuell ettersøking og sporing av kulturgjenstander er det av avgjørende betydning at aktuelle gjenstander er beskrevet med både tekst og foto. Krav til detaljbeskrivelsen som fremgår av § 4 er i overensstemmelse med internasjonale anbefalinger, blant annet av Interpols avdeling for bekjempelse av kunst- og kulturminnekriminalitet. Det er av avgjørende betydning for politiets etterforskning og etterretningsvirksomhet at slike gjenstandsopplysninger er søkbare og kompatible med både eksisterende internasjonale databaser og planlagte norske etterretningssystem.

Innføring av nye søknadsrutiner som foreslått bør etter ØKOKRIMs mening etter hvert også vurderes i forhold til bruk av databasert søknad som et supplement til papirbasert søknadsskjema. Dette gjelder også bruk av digitalfoto kontra papirbilder og/eller lysbilder.

ØKOKRIM foreslår videre at departementet vurderer mulighet for at institusjonene med vedtaksmyndighet i enkelte tilfeller skal kunne forhåndsvurdere, og ut fra dette eventuelt nekte utførsel av kulturgjenstander. Dette kan være aktuelt i forbindelse med større auksjoner der gjenstandene med stor sannsynlighet vil bli forsøkt tatt ut av landet, enten for videre salg eller fordi kjøper er bosatt utenfor Norge. En slik ordning kan virke forebyggende ved at det da er kjent hvilke gjenstander som ikke tillates ført ut av landet.

ØKOKRIM registrerer at utkastets § 5 ikke omfatter ulovlig eksport og import av stjålne gjenstander, men antar det i slike tilfeller ikke vil bli gitt tillatelse til eksport eller import.

Kapittel III

I § 9 femte strekpunkt står det: "...gjenstander som ikke ledsages av et sertifikat der det gis tillatelse til at den aktuelle kulturgjenstanden eksporteres." ØKOKRIM foreslår med dette følgende endring i ordlyden:

...kulturgjenstander som ikke ledsages av et sertifikat der det gis tillatelse til at den aktuelle gjenstanden eksporteres.

Kapittel IV

Utkastet til ny § 11 synes noe mangelfullt. ØKOKRIM foreslår at ny § 11 får denne ordlyden:

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til kulturminneloven § 27 og tolloven kapittel X.

Med hilsen

Einar Høgetveit
ØKOKRIM-sjef

Hans Tore Høviskeland
Kst. førstestatsadvokat

Gjenpart: Riksadvokaten
Politidirektoratet